

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref.

Vår ref.
*thekop*Dato
20.01.2011**Innspill til Stoltenbergutvalgets Rapport om narkotika fra Norges Røde Kors****I dette innspillet vil Røde Kors understreke:**

- *Nødvendigheten av å se forebygging av narkotikamisbruk i sammenheng med arbeidet for trygge oppvekstvilkår for barn og unge, arbeidet for å bekjempe fattigdom, arbeidet for bedre psykisk helsevern og arbeidet mot kriminalitet.*
- *Nødvendigheten av forebyggende tiltak rettet mot de som har vært i aktiv rus, kommet seg ut og ønsker å forbli rusfrie.*
- *Utnyttelse av frivillige organisasjoner i tilknytning til utvalgets forslag om Mottaks- og oppfølgingssentra og oppfordre til å kartlegge hvilke relevante frivillige organisasjoner som finnes i hver kommune, samt hvilke aktiviteter de kan tilby.*

Røde Kors støtter Stoltenbergrapportens forslag som er konsentrert rundt ubrutte, helhetlige behandlingsskjeder (vertikalt) og etablering av helhetlige miljø rundt hvert tiltak i kjeden (horisontalt). Røde Kors er som utvalget opptatt av fokuset er på individuell behandling og oppfølging, samt best mulig koordinering av tiltak. Utvalget har lagt vekt på å opprettholde eller øke verdigheten til rusmiddelavhengige, både som pasienter og avhengige av tjenestetilbud og som mennesker med ressurser, innsikt og evne til å ta ansvar for seg selv. Røde Kors støtter denne tilnærmingen og mener at det spiller viktige prinsipielle verdier.

Røde Kors vil i det videre gi innspill til enkelte av utvalgets forslag knyttet til forebygging og behandling og oppfølging.

Forebygging

Røde Kors stiller seg bak en rekke av de forslagene utvalget legger fram i kapittelet om forebygging, og støtter særlig den tverrfaglige tilnærmingen til hver enkelt og prioritering av midler til forskning om forebygging.

Røde Kors vil likevel påpeke behovet for å se forebygging av rusproblemer i sammenheng med bekjempelse av andre humanitære utfordringer i velferdssamfunnet. All tilgjengelig forskning og statistikk viser at det er en direkte sammenheng mellom rus og psykisk helse, mellom rus og oppvekstvilkår, mellom rus og utdanning, mellom rus og dårlig økonomi og mellom rus og kriminalitet. Det vil derfor være avgjørende at regjeringens varslede stortingsmelding om rus tar for seg forebygging av rusproblemer i sammenheng med bekjempelse av fattigdom, tiltak for å bedre barn og unges oppvekstvilkår og bekjempelse av kriminalitet.

Norges Røde Kors**Post:** P.B. 1 Grønland, 0133 OSLO**Besøk:** Hausmannsgt. 7**Fakturering:** Norges Røde Kors, Postboks
2967, 7438 Trondheim**Tlf:** 22054000**Faks:** 22054040**Web:** <http://www.redcross.no>**E-post:** servicetorget@redcross.no**Bank:** 8200 01 76318**Post:** 0809 50 90444**Org.nr:** NO 864 139 442

Forebygging av rusmisbruk kan deles i tre typer tiltak: Primærforebyggende tiltak som har som mål å hindre at man starter med rus, sekundærforebyggende tiltak som er en tidlig intervensjon i et menneskes ruskarriere og tertærforebyggende tiltak som skal forhindre at mennesker som har kommet seg ut av et rusmisbruk vender tilbake. Rapporten burde i enda større grad enn hva som er tilfellet kommet med forslag til tiltak også for sekundær og tertær forebygging. Røde Kors' arbeid innen rusomsorgen retter seg først og fremst mot ettervern og nettverksbygging for mennesker som har avsluttet en aktiv ruskarriere og skal tilbake til det deltakerne i aktivitetene karakteriserer som "et helt vanlig liv". Erfaringer fra disse aktivitetene viser at et helhetlig blikk på den enkelte er avgjørende for å lykkes med å forbli rusfri.

En annen suksessfaktor er at man har en eller flere veivisere inn i en rusfri tilværelse. Som en deltaker i Røde Kors' nettverksarbeid uttrykte det: *"Jeg trenger en som kan vise meg alt det jeg har gått glipp av i jakten på neste dose – det være seg hvordan man betaler husleia, hvordan jeg lager middag eller hvordan jeg kan være sammen med mennesker som ikke er rusa"*.

Behandling og oppfølging

Samhandlingsreformen legger opp til økt aktivitet i kommunene for å utjevne sosiale helseforskjeller og skape et mer likeverdig tilbud om helse- og omsorgstjenester. Røde Kors støtter et slikt fokus og mener Stoltenbergutvalgets forslag om mottaks- og oppfølgingscentre der hver rusmiddelmissbruker vil få sin egen koordinator er et godt tilskudd til dette.

Røde Kors vil imidlertid understreke frivillighetens rolle i et slikt helhetlig tilbud. Dersom mottaks- og oppfølgingscentre blir realisert vil Røde Kors kunne ha en viktig oppgave med nettverksarbeid på sentrene. Hensikten med Røde Kors Nettverksarbeid er sosial inkludering. Mål for nettverksarbeidet er:

- At tidligere rusavhengige er en del av rus- og kriminalitetsfrie nettverk.
- At tidligere rusavhengige opplever mestring, sosial kompetanse og tilhørighet utenfor rus- og kriminelle miljøer.
- Å motvirke stigmatisering.

Sosiale nettverk er en av nøkkelfaktorene i prosessen som fører tidligere rusmisbrukere tilbake til et velfungerende liv. Røde Kors Nettverksarbeid bidrar til at brukeren kan:

- trene innenfor det personlige og det offentlige rom.
- få kompetanse om hvordan man kan bygge sosiale nettverk, samt opparbeide seg en bekjentskapskrets som utgangspunkt for eget nettverk.
- få kunnskap om lokalsamfunnet, og gjennom det bedre forståelsen av formelle og uformelle koder og regler for sosialt samvær.
- delta på aktiviteter som fremmer trygghet og utfordrer selvstendighet.

Den frivilliges oppgave er å være et medmenneske som er et positivt element i deltakerens liv uten å overta ansvaret for hans eller hennes livskvalitet eller å bli hovedperson i brukerens liv. Klare grenser er nødvendig for å bygge opp et sunt og varig forhold mellom frivillig og bruker.

Røde Kors ønsker å foreslå et tettere samarbeid mellom det offentlige hjelpeapparatet og frivillige organisasjoner knyttet til mottaks- og oppfølgingssentraene. Ulike modeller kan etableres: Hver koordinator kan enten ha et eget "korps" av frivillige som kan mobiliseres for de enkelte rusmiddelmissbrukerne etter behov, eller et antall frivillige kan være knyttet til hvert enkelt senter og ha ansvar for ulike aktiviteter på sentrene. Fordelen med at hver koordinator har sin egen stall av frivillige er at det sikrer veiledning av frivillige og reduserer risiko, mens frivillige knyttet til sentrene som helhet kan borge for flere aktiviteter i frivillig regi. Dette kan være alt fra matservering til samtaler, inkluderingsaktiviteter eller andre former for bistand. Det er vesentlig med samarbeidsavtaler og tett veiledning og oppfølging fra profesjonelle ved sentrene.

Rusmiddelmissbrukere i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) får i varierende grad rehabilitering. Røde Kors mener det er vesentlig at LAR-pasienter får tilbud om et helhetlig opplegg der vekten legges på rehabilitering, ikke bare medisinerer. Frivillige organisasjoner kan ha en viktig rolle i rehabilitering av LAR-pasienter. Porsgrunn kommune og Porsgrunn Røde Kors har etablert et nært samarbeid om å tilby helhetlige rehabiliteringsløsninger for LAR-pasienter. En koordinator fra

Røde Kors nettverksarbeid har sin faste plass på Morten oppfølgingscenter. Mange frivillige er knyttet til senteret der de har ansvar for ulike aktiviteter både på og utenfor senteret.

For Røde Kors

A handwritten signature in blue ink that reads "Børge Brende". The signature is written in a cursive, flowing style.

Børge Brende
Generalsekretær